

MUSİBETLERDE SABIR, NİMETLERDE ŞÜKÜR

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîne hamden kesîran tayyiben müberaken fîh. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yev-mi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fekale Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sel-lem.

صَوْتَانِ مَلْعُونَانِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ: مِزْمَارٌ عِنْدَ
نِعْمَةٍ وَرَنَةٌ عِنْدَ مُصِيبَةٍ

Savtâni mel'ûnâni fi'd-dünyâ ve'l-âhirati mizmârûn 'inde ni'metin ve rinnetün 'inde musîbetin.

Peygamber efendimiz Enes radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre şöyle buyurmuşlar;

Savtâni. İki ses vardır. *Mel'ûnâni.* Mel'ûndur. Allah'ın sevmediği, lanet ettiği, rahmetinden uzak tuttuğu, mel'ûn iki ses

vardır. *Fi'd-dünyâ*. Dünyada. Dünyada Allahın sevmediği, lanet ettiği iki ses vardır.

Fi'd-dünyâ ve'l-âhirati. Hem dünyada hem ahirette. Dünyada da ahirette de Allahın sevmediği mel'ûn iki ses vardır.

Mizmârün 'inde ni'metin. *Mizmâr*, çalgı demek. Nimetin yanında çalgı. Yani çalıp şıngırdayıp tıngırdatıp yemek. Yemek, içmek.

Ve rinnetün 'inde musîbetin. Bir bela, musibet mukadder olup geldiği zaman da, ağıt maksadı ile feryadı figan etmek. Bu iki sesi sevmez Allah.

Nimet. Allah bir nimet vermiş, şükredilmesi lazım. Allah'ın yasak ettiği çalgı ile, eğlence ile yeniyor nimet. Gelsin rakılar, gelsin mezeler. Düğün evine haber gönderir sarhoşlar. İçerler içerler. Ya bizim mezeler ne oldu? Bu ne biçim düğün evi filan?

Zurnacılar gelir, zurna çalar başlarında, para verirler. Davulcular gelir davulu gümletir başında, para verirler. Çengiler gelir oynar, oynar, oynar, şıkıdım, şıkıdım. Ondan sonra alnına para yapıştırırlar. Rakkaseler gelir. Çalgı, türkü, bir tarafta sofrası.

Cenâb-ı Hak böyle şeyi sevmez. Hem niyeti var. Hem de günah işleniyor. Nimetine şükredecek yerde, haramlı günahlı işler yapılıyor, bunu hiç sevmez Allah. Bu sesi sevmez.

Bir de Allah yazmış yazısını, vadesi gelmiş, ölmüş, eceli gelmiş, ölmüş birisi. Allah rahmet eylesin. Herkes ölecek. Yaşayan herkesin bu hayatı bitecek. Çare yok. Bu hayat muhakkak bir hayat. Bitecek. Ebedi hayat ahirette. Buradaki hayat imtihan için. Bir müddet olacak, sonra bitecek. Vay! Amam! Artık bir evde vefat oldu mu, öyle âdetler var ki Anadolu'da. Feryat, figan, saç baş yolmak, göğsü yumruklamak, yaka paça yırtmak, cart curt. Ben senden sonra nasıl yaşarım? Yaşayamam. Bilmem ne. Artık neler söylerlerse.

Kara kaşlıydı da, kömür gözlüydü de, uzun kirpikliydi de, şöyle iyiydi de. Yalan, yalan. Böyle yapmazsa, bak ölümüne üzülmedi derler diye yapıyor. İçinden de seviniyor. İyi ki gitti diye. Zaten bana falanca zamanında şöyle yapmıştı, böyle yapmıştı diye kızıp duruyordum diye, bilmem ne. Ama âdet olmuş, usül olmuş. Ağıtlar, mersiyeler, yüzünü tırnakla yırtmak, cart curt. Vay be. Amma üzülüyor

ölene haa filan dedirtmek için. Artık türlü şeyler.

Hatta bunlar, ölünün yakınlarından olmak, onların orasından seçilmek durumunda bile değil. Birisinin cenazesi oldu mu, para ile tutulan ağıtçılar varmış. Onlar gelirmiş, sızlayıverirmiş. Meslek yani bu. Ağıtçılık mesleği. Çağırılırmış. Artık o kendi usulüne göre her ölü için hazırladığı söylediği lafları sıralıyor.

Bunu da sevmez Allah.

Neden?

Nimete şükrü sever. Musibete de sabrı sever. Kadere rızayı sever. Kadere razı olacak. Çünkü giden gelmez. Yaşayan ölecek. Bu kural değişmez.

Nasıl olsa olacak bu.

Allah iman selameti versin. Hazır olmayı nasip etsin. Gafil olmamayı nasip etsin. Tevbe etmiş olmayı nasip etsin. Günah üzere vefat ettirmesin. İbadet ve taat ile sevdiği hal üzere, cennetteki makamlarını göre göre insanın ahirete göçmesi ne kadar güzel. Allah öyle hüsnü akıbetler nasip eylesin. Eh öldü napalım, ömrü bu kadarmış. Allah Teâlâ rahmet

eylesin. Kabri geniş olsun. Pür nur olsun. Arkasından Kur'an okuyalım. Dua edelim. Yani üzülmemek mümkün değil. Ölüm acı bir olaydır. Üzülmeyin demiyor peygamber efendimiz. Ama üzüntü gözyaşıyla olursa, kalpten olursa tabi. Çünkü insan sevdiği bir kimseden ayrılıyor. Baba anne den ayrılıyor, ebeveyn çocuğundan ayrılıyor, karı kocasından, koca karısından ayrılıyor, sevilenler sevenlerden ayrılıyor. Acı. Kalpten üzüntüyle dayanamayıp ağlamakla olursa mahsuru yok. Ama elle, feryadı figanla olursa, el hareketleri ile, saç baş yolu-narak, dövünerek o doğru değil.

Bu hadîs-i şerîfler varken hâlâ devam ediyor bu âdetler. Özellikle bazı bölgelerde. Benim bir kere gözüme tesadüf etti. Bizim hacı hanımın göz muayenesiz için cerrah paşaya gitmiştik, çıktık. Dışarıda bir gürültü patırtı, bir gürültü patırtı aman! Kıyafetinden doğulu olduğu anlaşılan birileri. Nasıl kadın göğsünü filan yırtıyor, açıyor, avret mahalleri çıkıyor ortaya, a feryat figan, yerlere ,yatıyor, yıkılıyor, toprak mıyım diye geliyorlar, kaldırıyorlar, ayılıyor, bayılıyor. Gideyim şuna söyleyeyim dedim. Bunu Allah sevmez. Resûlullah yasaklamış böyle yapmayın söyleyemedim.

Çünkü anlayacak dinleyecek bir hal görmedim ama çok da üzüldüm hiç de beğenmedin. Herkesin cenazesi oluyor bu kadar şeye lüzum yok.

a. Oruçlunun Susması Dahi İbadettir

İkinci hadîs-i şerîfe geçtik .

صَمْتُ الصَّائِمِ تَسْبِيحٌ وَنَوْمُهُ عِبَادَةٌ وَدُعَاؤُهُ
مُسْتَجَابٌ وَعَمَلُهُ مُضَاعَفٌ

Samtü's-sâimü tesbîhun ve nevmühû 'ıbâdetün ve du'âühû müstecâbün ve 'amelühû müdâ'afün.

Abdullah İbn Amr radiyallahu anhuma'dan Deylemî rivayet eylemiş.

Peygamber sallallahu aleyhi vessellem şöyle buyurmuş;

Samtü's-sâimü. Oruçlunun sükutu, susması, konuşmaması. *Tesbîhun.* Hani adamın hali yok. Oruç tutuyor, dermanı kesilmiş, kenarda duruyor, takati yok ki. Onun susması tesbihtir.

Ve nevmühû 'ıbâdetün. Şöyle bir uzanıvereirim, çok halsizlik çöktü, havada çok sıcak,

dizlerimde derman kalmadı, uzanıverdi uykusu ibadettir.

Ve du'âühû müstecâbün. Duası kabuldür, müstecabtır. Dua ederse duası kabul olur.

Ve 'amelühû müdâ'afün. İcratı, ibadet ve taatleri, hayrat ve hasenatı da oruçlu olduğundan kat kat mükâfatlandırılır. Cenâb-ı Hak orucu seviyor, oruçluyu seviyor, sabrı seviyor. İnsan iştaha duyduğu yemeğe, suya karşı, orucundan dolayı sabretmesinden, tabi çok irade kuvvetleniyor, nefis ıslah oluyor, kalp nurlanıyor, vücut rahatlıyor, fazlalıklar, yağlar, kullanılıyor, eriyor.

Orucun sayılamayacak kadar, nice nice nice bildiğimiz, bilmediğimiz esrarı, faydaları, kıymeti var. Evet insanoğlu canlı mahlûktur. Canlı mahlûk da gıdasız duramaz, yiyecek. Ama biz küçükten beri çok yemeye alıştırılıyoruz. Hadi evladım şu tabağı sıyırır. Peki anneciğim. Bunu söylüyor. Hadi şunu yiyiver evladım. Hadi bun da al evladım, hadi bakayım, aferin, benim tontonum, bir tanem, aç bakayım ağzını, tık kaşığı, çıkarma ağzından, kızarım filan. Ondan sonra çocuk köşeye kaçıyor, annesi arkasından, tabak elinde, hadi bunu

sıyrır. Bu manzaraları çok gördük. Çok. Siz de görmüşsünüzdür. Bildiğiniz şeyler. Çocuk hopluyor, zıplıyor, gayet iyi, ne var böyle, ha bire, kömürlü vapur kazanını altına kömür atar gibi, boyuna yedirmenin lüzumu yok. Zaten İslam'da kural kişi acıktığı zaman yemesi. Acıkacak. İyice acıkacak. Hem de bazen acıkma sahte acıkma olur. İnsan çok atıştırmaya alıştı mı, ikide bir de içerden telgraflar gelir. Acıktım bir şeyler gönder yukarıdan. Hadi gönderirsin biraz daha. Biraz geçer, gene içerden bir telgraf daha gelir. Acele yukarıdan biraz bir şeyler gönder, acıktım. Yine gönderirsin, yine bir telgraf gelir.

Neden?

Nefis artık bu işe alıştı. Birazcık içirenden bir şeyler oldu mu, hemen ya mutfağa gidecek ya buzdolabını açacak, ondan atıştıracak, bundan atıştıracak, ille bir şeyler yiyecek.

Halbuki bu zararlı, yemek üstüne yemek bir kere çok zararlı. Birinci yemek hazım olmadan ikinci yemek çok zararlı. İkincisi mideyi tıka basa doldurmak çok zararlı.

Peygamber efendimiz üçte bir kadar mideye yemek, üçte biri kadar su tavsiye

buyuruyor. Üçte biri de boş kalsın diye tavsiye buyuruyor. Hâlbuki biz üçte üçünü yemekle dolduruyoruz üçte üçünü de meşrubat ekliyoruz. Üçte altı ediyor. Ondan sonra kilo aldım, bilmem, şöyle oldu, böyle oldu diyoruz. Küçüklükten beri alıştığımız için de Maşallah falanca adam çok babayiğittir, merttir, aslandır, kaplandır. Bir oturuşta bir deve yer. Vay be devenin boyuna bak adamın boyuna bak. Bir deve yemez de bir kuzu yer. Bir oturuşta bir koyunu bitir. Vay vay vay, ne olacak bunun ne kadarı yarıyor vücuduna. Yani o bir gün içinde bütün vücut fabrikası onu öğütmek için uğraşsa bir koyunun ne kadarını emecekte ne kadarını vücuda faydalı hale getirecek. Mümkün değil. İsrâf. Yemesi, hazmetmesi mümkün değil. O kadar çok yemeye alışmışız. Önce çorba konulur, sonra etli yemek yenir. Oh! Ne ala. Ondan sonra sebzeli yemek gelir. Ondan sonra bir hamurlu börek çörek yenir. Aliyyü'l a'lâ. Ondan sonra tatlı gelir. Oh oh oh. Ondan sonra meyve gelir. Ondan sonra çay gelir, kahve gelir. Çayın, kahvenin için üç tane şeker, beş tane şeker. Bir aylık kaloriyi insan bir yemekte alıyor. Ondan sonra da tabii çeşitli rahatsızlıklarımız başlıyor. Mide rahatsızlığımız başlıyor.

Kalp başlıyor, damar başlıyor, damarlar tıkanmaya başlıyor. Kolesterol arttı, trigliserid çoğaldı. Kalbe giden damarlardan bilmem kaç tanesi, bilmem ne. Bir kısmı da çok yemek yememek için sigara içiyor. Bakıyorsunuz kadıncağız zarif, kibar, güzel, maşallah elinde sigara. Allah Ya Rabbi içiyor, içiyor.

Neden içiyorsun? E iştahımı kapattırıyor da ondan içiyorum diyor. Sigarayı iştahını frenlemek için içiyor. Daha beter. Sigaranın bütün dumanından ciğerinden kana daima damarların tıkayacak malzeme geçiyor. Sigara içen bir insanın damarı şu kadar ise, üç ay sigara içtiği zaman şu kadar oluyor. İki sene sigara içtiği zaman şu kadar oluyor. Resmi çekilmiş. Bu besbelli bir şey. İçeriden kan geçecek yer kalmıyor. Damarlara sigaranın zifirleri yapışıyor.

Neden içiyormuş?

İştahı azalttığı için. Yani yağmurdan kaçarken doluya tutulmak. Denize düşenin ejderhaya sarılması. Yedi başlı ejderhaya sarılması gibi bir şey. Sigara öyle ejderha.

Öyle sessiz sedasız bir yılan ki, öyle mahvediyor ki, milletin anladığı yok. Anlayanın da

dinlediği yok, uyguladığı yok. Doktor ameliyattan çıkıyor, hemşireler elinden eldivenleri çıkarıyor, anlını siliyorlar filan, terliyor, kolay değil ameliyat falan, yakın bir sigara diyor, sigarayı yakıveriyorlar, ağzına tutuşturuyorlar.

Ya sen doktor değil misin?

Doktorum işte. Görmüyor musun? Ameliyatla hastayı kestik, bitik, bilmem ne.

Sigara faydalı mı zararlı mı?

Tıp kitapları yazıyor mu?

Yazıyor.

E sen doktor musun?

Doktorum.

Biliyor musun?

Biliyorum.

Niye içiyorsun?

Gel de cevap ver. Yanıt yok. Yanıt olsa ne olacak. Yanıt olsa yamuk olacak. Yani bunun yanıtı, saçmalık yapıyorum, yanlış yapıyorum, söylediğimi tutmuyorum. Zaralı olsa da alışmışım bir kere. Kötü alışkanlığa alıştı mı, insan bırakamıyor, bu doktor bile olsa. Ondan sonra bütün şeyler başlıyor artık. Yani sigara

tiryakisinde elli atmış yaşına geldi mi her türlü hastalık çıkıyor, hastalık koleksiyonu gibi oluyor.

Vücut bir emanet, sağlık bir emanet, artık ayıkla pirincin taşını.

Allah güzel alışkanlıklar edinmeyi nasip etsin bizlere. Kötülüklerden uzak eylesin cümlemizi.

b. En Hayırlı İbadet Dargınlıkları Gidermek

صَلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ خَيْرٌ مِنْ عَامَّةِ الصَّلَاةِ وَالصَّوْمِ

Salâhu zâti'l-beyni hayrun min 'âmeti's-salâti ve's-savmi.

Hazreti Ali radiyallahu anh ve kerremallahu vecheh efendimiz. Peygamber efendimizden nakil eylemiş ki, peygamber efendimiz;

Salâhu zâti'l-beyni. Arayı düzeltmek. İki kişinin arasını düzeltmek, ıslah etmek, dargınları barıştırmak, küskünleri yanaştırmak, muhabbetti tazelettirmek. Bu *hayrun* daha kıymetlidir, daha önemlidir.

Hayrun min 'âmmeti's-salâti ve's-savmi.

Namazın ve orucun genel şeyinden, nafîle olan ibadetlerinden genel olarak namazdan ve oruçtan daha hayırlıdır arayı ıslah etmek. Çünkü aralar bozuldu mu toplum yıkılır. Toplumun fertleri birbirlerine küstü mü, darıldı mı, araları bozuldu mu, o toplumdan hayırlı bir şey gelmez. O camilerden hayırlı bir karar çıkmaz, hayırlı bir iş yapılmaz. Birisi hayırlı işi yap dersin. Ben der onun olduğu yerde olmam der, o var, ben gelmem oraya der. Bilmem ne der. Arada çeşit çeşit çekişmeler, çatışmalar, konuşmalar, hatta dövüşler, kavgalar, hatta kan davaları. Kavimler, toplumlar birbirine girer. Köyler silahlanır, birbirine çatışır. Ara bozuldu mu devletler bozuşur, kavga ederler, savaş ederler, binlerce insan ölür. Ara bozukluğu derece derece toplumlarda dünya üzerinde çok büyük zararlara yol açar. Arayı düzeltmek.

Avrupa ikinci cihan harbinde birbirlerine saldırdı. Yani dünya çapında 2inci dünya harbi, 1inci dünya harbi. Yani dünya çapında harp ettiler, milletler birbirleriyle, bombalar yağmur gibi yağdı filan. Şimdi bakıyorsun birlik kuruyorlar. Ha demek ki böyle de oluyormuş. O

harpleri çıkartanlar niye çıkarttı? O harpler niye çıktı?

Bak ne kadar büyük zararlar oldu. Hâlâ bu savaşların sonuçları hâlâ düzeltilmiş değil. Yıkılan yuvalar, yetişen çocuklar, hâlâ düzeltilmiş değil. Son derece kötü. Eh işte bu hep hazreti Âdem'in kardeşleri olan insanların aralarının birbirleri ile bozulmasından kaynaklanıyor. Bunun için arayı düzgün tutmak lazım. Ve muhabbeti zedeletmemek lazım. Muhabbeti arttıracak çalışmalar yapmak lazım.

Şimdi biz İslam âlemi olarak, birbirimizle muhabbet eylesek. Suriye sınırımız kolaylaşsa, Irak sınırımız kolaylaşsa, Suud sınırı açılrsa.

Nasıl açılır hocam?

İşte gümrük var, bilmem ne var.

Avrupa nasıl açtı?

Şimdi Avarupalılar kart veriyorlar vatandaşlarına. Bir Avrupa vatandaşı olduğuna dair elinde o belge oldu mu, arabasına biniyor, arkasına tatil odasını takıyor, karavanını takıyor.

E nereye gidiyorsun Komşu?

İspanya ya gidiyorum. Hava orada çok güneşli imiş, buralarda bulutlardan güneşi

göremiyoruz, biraz kemiklerimi ısıtacağım. Akdeniz sahillerinde yüzeceğim, gezeceğim. E gümrük yok. Kaç tane huduttan geçiyor. Almanya'dan Avusturya ya geçiyor. Oradan İtalya ya geçiyor. Oradan Fransa ya geçiyor. Oradan İspanya'ya geçiyor. O kadar kolay ki, o kadar hoş ki, o kadar rahat ki, sağlamışlar işte. Gene Fransa, gene Almanya, gene Hollanda. Ya sadece bir daha görüyorsun. Sanki Brisbane geldim diye, Brisbane levhasını görür gibi. Ha Hollanda'ya gelmişiz diyorsun. Ha Belçika'ya geçmişiz. Ha şimdi Fransa'ya geldik diyorsun. Binaları bile metruk. Orada namaz kıldık biz. Kimse yok. Oh seccadeleri yaydık. Bir zamanın gümrük yerleri falan hepsini kaldırmışlar. E bunlar harp ettiler birbirleriyle. Oluyor demek ki. Biz harp etmedik birbirimizle. Biz birimizle bir millettik. Onlar harp etmişlerdi, birleşiyorlar. Biz bir millettik. Şimdi kuş uçurtmuyoruz. Hacca gideceksin, umreye gideceksin vize almak lazım. Suud vizesi aldıktan sonra Suriye den vize almak lazım. Ürdün'e gitmek lazım. Ürdün den alman lazım. Yani Türk kapısından çıkıyorsun Suriye kapısına geliyorsun kuyrukta bekliyorsun. Oradan çıkıyorsun öbür tarafta kuyrukta bekliyorsun. Kuyrukta bekleye,

kuyrukta bekleye, kuyrukta bekleye canına tak diyor. Seyahat nerde?

Avrupalının İspanya'ya kadar güzel yollarda yapmışlar.

E-5 ne demek?

İnternational enternasyonal beş numaralı motorway demek. Niye yapmışlar adamlar bunu? Birbirlerine kolay gitsin gelsinler diye.

Eskiden Bulgaristan geçerken araba ile canımız burnumuza gelirdi. İkide bir kırk kilometre levhası, arkasında polis, biraz hızlı gittin mi, durdurur ceza yazardı. Şimdi paralı yollar yapılmış. Bulgaristan mı yaptı? Hayır. Avrupa kesenin ağzını açtı. Bu uluslararası yolu yapmana sana yardım ediyorum diye parayı dayadı. Geniş yollar bastırıyorsun gidiyorsun. Öyle 40 km, 50 km sürat takibi, yavaşla, dur, bekle, ışık mışık yok yok. Kolaylaştırmışlar her şeyi. Gümrükler kolay, alışverişler kolay, yasaclar az, her şey iyi gidiyor.

İslam ülkelerindeki fertlerin birbirine geçmesi yasak. İthalat, ihracat zor. Vergiler, gümrükler fazla. Yani bunlar birbirleri ile

ahbap olmasın diye, her türlü tedbir alınmış. Kendileri de eski kanlı katiller, birbirlerinin babalarını öldürmüş, evlerini bombalamış insanlar. Şimdi ittifak ediyor. Biz de böyle bakıyoruz.

Allah araları ıslah etmeyi, düzeltmeyi çok seviyor. Onu yapmaya çalışmamız lazım. Muhabbeti onaracak çalışmalar yapmalıyız. Müslümanlara kardeş olduklarını hatırlatmalıyız. Etrafımızda olan gelişmeleri takip etmeliyiz. Bak onlar bile böyle yapıyor. Biz niye yapmayalım? Diye. Yani bizim şöyle güzel bir karayolumuz olsa, bastırsak ta Pakistan'a kadar karadan gitsek, çok da zor değil. İran'ı geçip gideceksin. İşte Pakistan, Afganistan. Bastırsak Kahire'ye gitsek. Bastırsak Tunus'a, Cezayir'e gitsek. Ya birde şu atlas okyanusun etrafını çok merak ediyorum. Bastırsak oraya gitsek. Geniş yollar olsa.

Olmaz mı?

Olur ama devletin bunlara karar vermesi lazım. Aralarının dost olması lazım. Ramazan birisinde şu gün başlıyor. Ötekisinde başka gün

başlarmış. Tarihte hiç beraber başladıkları görülmemiş.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

